

LIMBURG

PERSBERICHT

Hasselt, 2 mei 2018

Vierde investeringsrapport UNIZO Limburg en VKW Limburg:

7 op 10 bedrijven handhaven hoog investeringsritme, maar:

**Gebrek aan handjes steeds nijpender probleem voor
investerings door Limburgse bedrijven**

- Groeiambitie en innovatie/digitalisering belangrijkste investeringsimpulsen
 - Bijna helft Limburgse bedrijven investeert in online applicaties
 - Baksteen in maag van Limburgse ondernemer weegt weer zwaarder
 - Investerings zijn hefboom voor extra jobs in 3 op 10 bedrijven
- Ook hoge lasten, te weinig eigen middelen en administratieve overlast blijven obstakels
 - Vooral kleinere bedrijven laten steun Ontwrichte Zone liggen

De Limburgse bedrijven blijven hun investeringen opdrijven. 7 op de 10 Limburgse bedrijven hebben concrete investeringsplannen in de komende 12 maanden en doen dat vooral vanuit een duidelijke groeiambitie. Dat blijkt uit het vierde investeringsrapport van ondernemersorganisaties UNIZO Limburg en VKW Limburg op basis van een bevraging bij 500 Limburgse werkgevers.

Daarnaast is het inzetten op digitalisering en innovatie de belangrijkste drijfveer om meer en sneller te investeren. Investerings in machines en uitrusting blijven de voornaamste investeringspost, maar het investeringslijstje is lang, met prominente vermeldingen voor opleidingen, ICT en online applicaties, marketing en strategievorming. Bij 3 op 10 bedrijven die investeren in vaste activa worden daardoor ook bijkomende jobs gecreëerd. Toch blijft er nog heel wat investeringspotentieel onbenut. De onbeschikbaarheid van geschikt personeel wordt meer en meer een hinderpaal en is voor de Limburgse bedrijven vandaag zelfs een grotere kopzorg om nog meer te investeren dan te hoge fiscale en sociale lasten. Onvoldoende eigen middelen en de administratieve overlast blijven ook

belangrijke hindernissen. De steun voor Limburg als Ontwrichte Zone blijkt ook na 3 jaar nog onvoldoende bekend te zijn bij investerende bedrijven.

Het gevaar op delokalisatie blijft bij 1 op 6 Limburgse bedrijven om de hoek loeren, vooral in de productie en bij grote bedrijven. Loonlastenverlaging blijft de absolute prioriteit voor het Limburgs bedrijfsleven om investeringen te stimuleren.

Bart Lodewyckx, gedelegeerd bestuurder UNIZO Limburg: *“De aanhoudende grote groeiambitie van onze Limburgse ondernemingen blijft een belangrijk positief signaal. De Limburgse ondernemers geloven duidelijk in de toekomst en steken nog een tandje bij in hun investeringsplannen. Het feit dat deze investeringen gepaard gaan met een bijkomende tewerkstelling, is niet alleen goed voor het bedrijf in kwestie, maar ook voor Limburg als geheel. Al blijkt die vertaling van investeringen in nieuwe jobs dan ook de grootste kopzorg te zijn voor ondernemers: in de eerste plaats de onbeschikbaarheid van geschikt personeel, maar ook nog altijd de hoge loonlasten. Het is in elk geval duidelijk dat onze ondernemers er met volle kracht voor willen, durven en blijven gaan. Als ondernemersorganisatie zullen wij er dan ook alles voor blijven doen om hen in hun toekomstplannen te ondersteunen, en om bij de regering een verdere en algemene loonlastenverlaging te blijven bepleiten en de ondernemers verder te begeleiden om de zogenaamde War for Talent te winnen.”*

Ruben Lemmens, gedelegeerd bestuurder VKW Limburg: *“Onze bedrijven zitten in de flow en investeren volop in de toekomst. Maar het kan nóg beter. Veel investeringspotentieel kan niét verzilverd worden en dat verontrust ons. Veel Limburgse bedrijven worden verplicht ‘met de handrem op’ te investeren door het steeds groter wordend gebrek aan ‘handjes’. Investeringsdossiers worden on hold gezet, naar elders verplaatst of zelfs geschrapt omdat bedrijven vrezen onvoldoende geschikt personeel te kunnen vinden. Op Tsjechië na staan er nergens meer vacatures open dan in Vlaanderen. Er is niet alleen een mismatch tussen vraag en aanbod. Maar er zijn ook gewoon te weinig mensen aan het werk. Onze werkzaamheidsgraad is te laag. Meer mensen aan de slag dus. Allereerst door de uitzonderingen om vroeger te stoppen met werken drastisch te beperken in plaats van ze uit te breiden. Door nog meer in te zetten op gerichte opleidingen en op re-integratie naar de werkvloer, maar ook door veel strenger te worden voor inactiviteit en de zoveel systemen die aanzetten om niét te werken. Vaak willen mensen nog aan de slag, al dan niet met een andere jobinvulling dan voorheen, maar worden ze financieel gestraft als ze dat nog doen. Die inactiviteitsvallen moeten er systematisch tussenuit.”*

7 op 10 Limburgse ondernemingen plannen investeringen

Bijna 7 op 10 ondernemingen in Limburg (68%) plannen in de komende 12 maanden investeringen. De investeringsbereidheid in onze provincie stijgt hiermee al voor het derde jaar op rij, komend van 60% in 2015. Het gaat hierbij zowel om materiële investeringen in infrastructuur en rollend materieel als om investeringen in strategie, marketing, vorming & opleiding, Vorige maand bleek ook al uit de POL - Polsslag

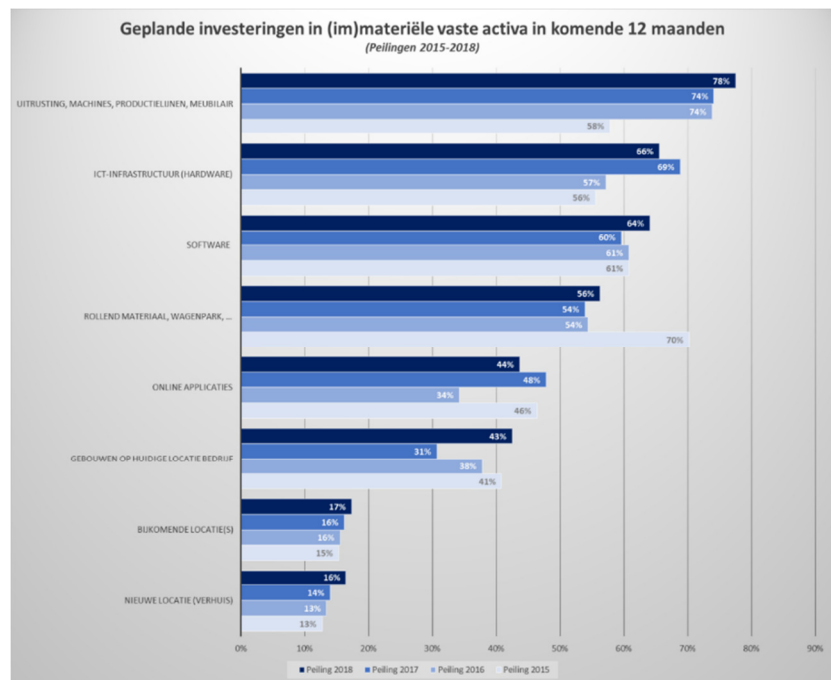
Ondernemend Limburg dat het investeringsniveau in de eerste drie maanden van 2018 op recordniveau zat.

In de productiesector ligt de investeringsplanning het hoogst, met 8 op 10 investerende productiebedrijven in het komende jaar. In de bouwsector en de detailhandel plannen 6 op 10 ondernemers investeringen.

De investeringsplannen nemen toe naarmate het bedrijf groter is. Van 1 op 2 investerende bedrijven met minder dan 5 werknemers tot 95% bij de bedrijven met meer dan 250 werknemers.

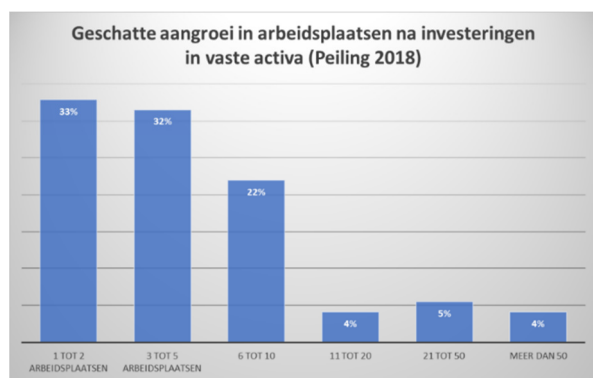
Machines en ICT op kop; baksteen in de maag wordt weer zwaarder

Investeringsplannen in niet-verbruiksgoederen staan voor 8 op 10 bedrijven bovenaan het lijstje: machines, uitrusting, meubilair, productielijnen, De rest van de top ziet er hetzelfde uit als afgelopen jaar: investeringen in hardware (ICT-infrastructuur, voor 2 op 3 bedrijven), in software (met inbegrip van cloudapplicaties, eveneens voor 2 op 3), in rollend materieel (voor iets meer dan 1 op 2 bedrijven) en in online applicaties (e-commerce, apps en blockchainapplicaties, voor iets minder dan de helft van de investerende bedrijven).

De baksteen in de maag van de Limburgse ondernemers weegt dit jaar weer iets zwaarder: meer dan 4 op 10 ondernemingen willen investeren in gebouwen op de huidige locatie (ten opzichte van 3 op 10 vorig jaar). Daarbovenop kijkt telkens circa 1 op 6 ondernemers uit naar bijkomende locaties of een nieuwe locatie/verhuis. Opmerkelijk: van de ondernemers die op zoek zijn naar een bijkomende locatie, wilt 80% in Limburg blijven.

In 3 op 10 bedrijven die investeren in vaste activa wordt bijkomende tewerkstelling gecreëerd. Bij 6 op de 10 blijft het personeelsbestand status quo na – of dankzij – de investering. Bij de bedrijven die een raming van het aantal bijkomende arbeidsplaatsen kunnen of willen maken, gaat het in 2 op 3 gevallen om minder dan 5 extra jobs. In nog eens 1 op 4 bedrijven is er een geschatte aangroei tussen 6 en 10 werknemers, en 14% van de investerende bedrijven wordt gemikt op een creatie van meer dan 10 extra arbeidsplaatsen. De bedrijven in onze peiling maken samen melding van afgerond 750 bijkomende jobs. Opgelet: dit is slechts een indicatief cijfer.

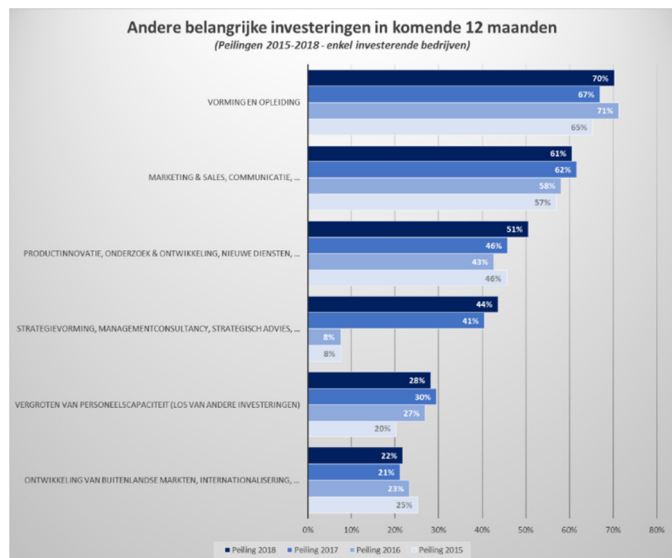
Ook op het investeringslijstje: opleiding, marketing, innovatie en strategievorming

Het Limburgs bedrijfsleven investeert daarnaast ook sterk in **vorming en opleiding** (in 7 op 10 bedrijven), **marketing & communicatie** (6 op 10) en in **innovatie** (1 op 2).

De **stijgende focus op strategievorming** van vorig jaar wordt opnieuw bevestigd, met investeringen door **meer dan 4 op 10** Limburgse bedrijven.

Nog eens 3 op 10 Limburgse bedrijven investeren in het **vergroten van het personeelsbestand**, los van andere investeringen.

Internationalisering sluit het rijtje af, met gemiddeld 'slechts' **1 op 5** van de investerende Limburgse bedrijven voor wie dit een uitdaging is. Bij de groothandel (35%) en de **productiebedrijven** (4 op 10) ligt dit heel wat hoger.

Impuls om te investeren: groeiambitie en innovatie/digitalisering

Een **duidelijke groeiambitie** is voor het vierde jaar op rij afgetekend dé **doorslaggevende reden voor meer dan 7 op 10 Limburgse investerende bedrijven**. De tweede plaats is voor een **nieuwkomer als antwoord: inzetten op digitalisering en innovatie, voor 45%** van de investerende bedrijven.

Voor nog eens telkens **1 op 4 ondernemingen** zijn **verbeterende markt-omstandigheden in de sector en/of algemene betere economische vooruitzichten** een reden om meer of sneller te investeren.

Het belang van een lage rentestand (16%) of de noodzaak om te investeren na een lange investeringsstop (15%) neemt in vergelijking

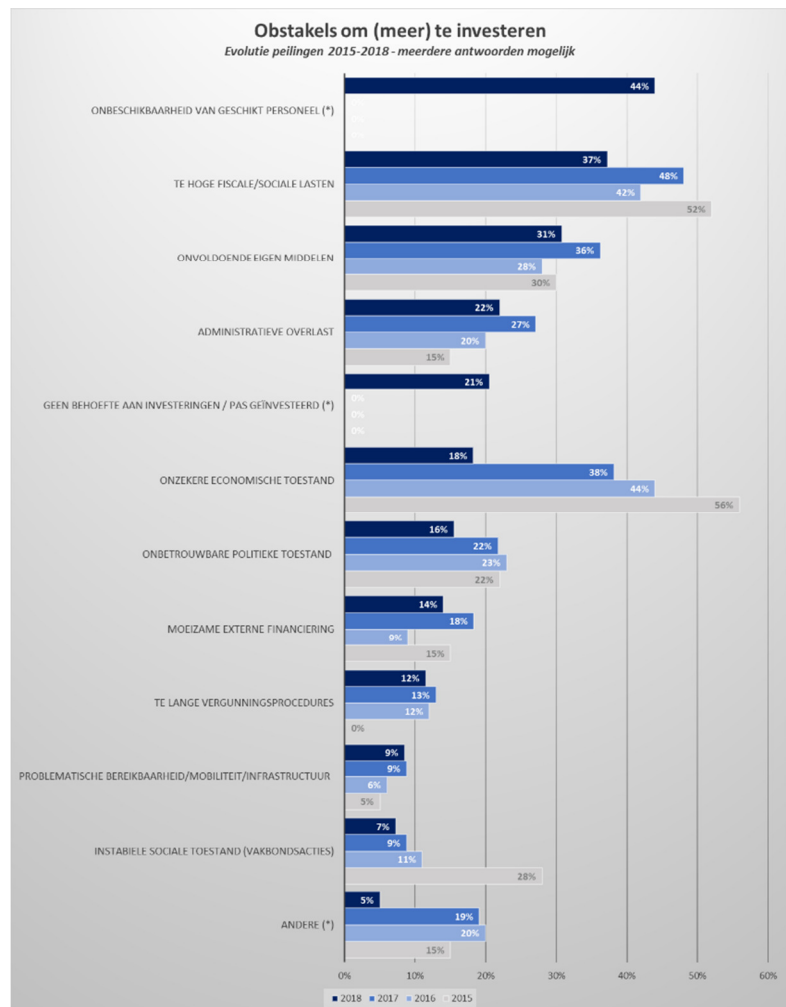
met eerdere bevragingen af aan belang.

Obstakels: vinden van geschikt personeel als kopzorg belangrijker dan hoge lasten

Te hoge fiscale en sociale lasten blijven onmiskenbaar een probleem: **meer dan 1 op 3** Limburgse bedrijven blijven met de loonkosten-problematiek in hun maag zitten. In vergelijking met de voorgaande bevestigingen neemt dit pijnpunt wel af (37% dit jaar t.o.v. 48% in 2017).

De **onbeschikbaarheid van geschikt personeel** werd, na vele spontane suggesties in die zin vorig jaar, als nieuwe antwoordmogelijkheid aan de respondenten voorgelegd, en eindigt **voor bijna de helft van de bedrijven (44%)** onmiddellijk op kop.

Voor 1 op 5 bedrijven is er bovendien geen nood om te investeren, omdat er de afgelopen tijd al (veel) geïnvesteerd werd. Ook dit was een nieuwe antwoordoptie.

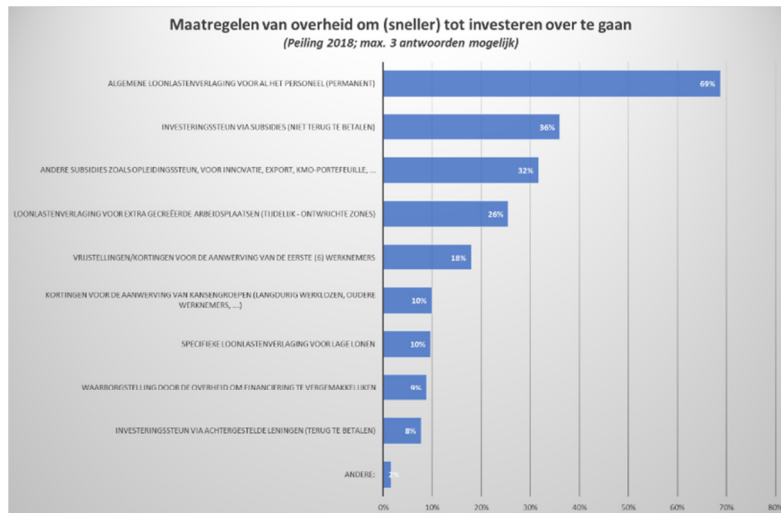

Samen met de 2 nieuwe antwoordopties die voor verschuivingen zorgen, is het opvallend dat **alle overige obstakels minder voorkomen dan vorig jaar: onvoldoende eigen middelen** (nog voor 3 op 10 bedrijven), **administratieve overlast** (voor 1 op 4), de **onzekere economische toestand** (voor minder dan 1 op 4; in 2015 nog vermeld door bijna 6 op 10 bedrijven(!)) en **onbetrouwbare politieke toestand** (voor 1 op 7).

Sociale rust is ook een duidelijke boost voor bedrijfsinvesteringen. Een instabiele sociale toestand **eindigt met 7% in elk geval als laatste** (komend van bijna 3 op 10 in 2015!), lager dan de **moeilijke bereikbaarheid/mobiliteit van de regio** (voor 9% een pertinent obstakel).

Ondanks de inspanningen om de loonkostenhandicap in ons land te verlagen, overweegt net zoals het voorbije jaar nog steeds **1 op 6 Limburgse ondernemingen (17%) een delokalisatie** van minstens een gedeelte van hun activiteiten en investeringen naar het buitenland. In vergelijking met de jaren ervoor is dit aandeel wel licht afgenomen. Het gevaar op een delokalisatie is het grootste bij **productiebedrijven** (bij 3 op 10) en bij **grote bedrijven** met 100-249 werknemers (4 op 10).

Noodzakelijke maatregel: loonlasten verder verlagen, punt uit

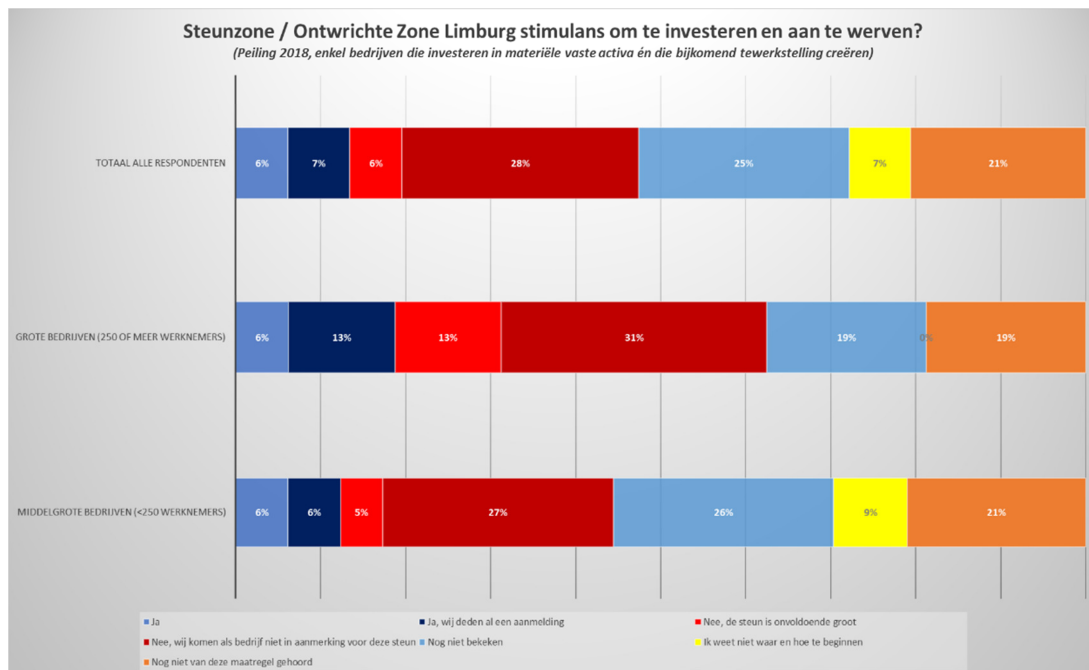
Alhoewel de loonlasten een stapje terugzetten als obstakel om te durven investeren, blijft een verdere **algemene en permanente loonlastenverlaging voor al het personeel voor 7 op 10 Limburgse bedrijven dé topprioriteit voor de overheid.**

Voor 1 op 3 bedrijven kunnen **investeringssteun in de vorm van subsidies** en voor 3 op 10 ook andere **gerichte subsidies**

voor opleiding, export of innovatie een duwtje in de rug zijn. Een **tijdelijke loonlastenverlaging** voor extra gecreëerde arbeidsplaatsen wordt eveneens door 1 op 4 bedrijven vermeld.

Steunzone Limburg: laten Limburgse bedrijven steun liggen?

In het licht van 3 jaar erkenning als Steunzone/Ontwrichte Zone Limburg, is het opvallend dat van **de Limburgse bedrijven die investeren in vaste activa én die bijkomende tewerkstelling creëren, slechts voor 13% van belang is om te investeren. 7% zegt er ook al gebruik van gemaakt te hebben; bij de grote bedrijven met meer dan 250 werknemers is dit 13%, ondanks het feit dat de criteria voor hen strenger zijn. Bij de bedrijven met 50-249 werknemers is er zelfs een kwart (24%) of de maatregel een stimulans vindt of er al beroep deed op, wat er op duidt dat het vooral de kleine bedrijven (0-50) zij die de steun links laten liggen.**

De maatregel is **bij meer dan 1 op 2 investerende ondernemingen onvoldoende bekend** ('nog niet van gehoord', 'ik weet niet waar en hoe te beginnen', 'nog niet bekeken'), **bij de grote bedrijven die investeren is dit 40%. Nog eens ruim 3 op 10 bedrijven zeggen niet in aanmerking te komen** wegens een verkeerde ligging, een uitgesloten activiteit of door de strenge(re) voorwaarden voor grote bedrijven. Voor globaal gezien **6% is de steun onvoldoende groot (13% bij de grote ondernemingen)** als stimulans om te investeren.

De antwoorden op deze vraag konden niet uitgefilterd worden in functie van de effectieve ligging van het investerende bedrijf, wat voor de Steunzonemaatregel een basiscriterium is. **Desalniettemin geeft de grote onbekendheid met de maatregel wel de indicatie dat heel wat investerende bedrijven steun laten liggen.**
